

Batas ng Kalusugang Pangkaisipan ng 2007
(Mental Health Act 2007)

Ikatlong Talaan sa Pahayag ng mga Karapatan ng mga taong detenido sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan

Statement of Rights

Ang inyong mga karapatan

Dapat niyong basahin ang mga katanungan at kasagutan sa ibaba para malaman ang iyong mga karapatan at kung ano ang maaaring mangyari kapag kayo ay dadalhin sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan.

Anong mangyayari kapag pumasok ako sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan?

Dapat kayong matingnan ng isang doktor ng pasilidad nang hindi lalampas sa 12 oras pagdating ninyo sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan.

Kung kayo ay nasa loob na ng pasilidad ng kalusugang pangkaisipan bilang isang boluntaryong pasyente, at sinabihan na kayo ay manatili sa pasilidad nang labag sa iyong kalooban, dapat kayong matingnan ng isang doktor ng pasilidad saloob nang hindi lalampas sa 12 oras matapos mapagpasyahang pananatilihin kayo sa pasilidad.

Kailan ako maaaring panatilihin sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan nang labag sa aking kalooban?

Maaari kayong panatilihin sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan kahit labag sa inyong kalooban kung kayo ay napatunayan ng doktor sa pasilidad bilang isang taong may-sakit sa kaisipan (mentally ill) o isang taong naguguluhan sa pag-iisip (mentally disordered). Ang doktor ang magpapasya kung kayo ay isang taong may-sakit sa kaisipan o isang taong naguguluhan sa pag-iisip.

Ang isang taong may-sakit sa kaisipan ay may karamdaman sa kaisipan at kailangang panatilihin sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan para sa kanyang proteksyon o para maprotektahan ang ibang tao. Ang isang taong naguguluhan sa pag-iisip ay may mga pag-aasal na nagpapakita na kinakailangan niyang manatili sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan nang sandaling panahon para sa kanyang proteksyon o para protektahan ang ibang tao.

Hindi maaaring patuloy na pananatilihin kayo sa pasilidad nang labag sa inyong kalooban, maliban lang kung may ibang doktor na nagpapatunay na isa kayong taong may-sakit sa kaisipan o isang taong naguguluhan sa pag-iisip. Dapat na ang isa sa mga doktor na tumitingin sa iyo ay isang psychiatrist (sikayatrista).

Gaano katagal akong maaaring panatilihin sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan kahit labag sa aking kalooban?

Kung kayo ay napag-alamang naguguluhan sa pag-iisip, maaari kayong panatilihin ng hanggang 3 ARAW lamang sa isang pasilidad (hindi kabilang dito ang mga araw ng sabado't linggo at pista opisyal). Sa loob ng panahong ito, dapat kayong natitingnan ng isang doktor nang hindi kukulangan sa minsan bawat 24 oras. Hindi kayo maaaring idetene bilang isang taong naguguluhan sa pag-iisip nang hihigit sa 3 beses sa loob ng sa isang buwan.

Kung kayo ay napag-alamang may-sakit sa kaisipan, pananatilihin kayo sa isang pasilidad ng kalusugang pangkaisipan hanggang sa maiharap kayo sa isang Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan (Mental Health Review Tribunal) na siyang mag-uusisa sa kalusugan ng inyong kaisipan upang makapagpasiya kung ano ang mangyayari sa inyo.

Paano ako makakalabas sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan?

Kayo, o isang kaibigan o kamag-anak sa anumang oras ay maaaring humiling sa tagapamahala sa paggagamot (medical superintendent) o isa pang awtorisadong opisyal na manggagamot na palabasin kayo. Dapat kayong palabasin kung wala kayong sakit sa kaisipan o senyales ng kaguluhan sa pag-iisip o kung sa isip ng tagapamahala sa paggagamot o isa pang awtorisadong opisyal na manggagamot ay amay ibang nababagay at makatwiran na pag-aalaga para sa iyo.

Kayo o ang taong humiling na palabasin na kayo ay maaaring mag-apela sa Mental Health Review Tribunal laban sa hindi pag-aproba ng tagapamahala sa paggagamot o iba pang awtorisadong opisyal na doktor na palabasin kayo.

Maaari ba akong gamutin nang labag sa aking kalooban?

Ang mga kawani ng pasilidad ay makapagbibigay sa iyo ng naaangkop na paggagamot, kahit na ayaw niyo ito, para sa iyong karamdaman sa isipan o sa isang emerhensiya upang iligtas ang iyong buhay o mahadlangan ang malubhang pagkapinsala sa inyong kalusugan. Ang mga kawani sa pasilidad ay makapagsasabi kung anong paggagamot ang ibinibigay sa iyo kung magtatanong kayo. Hindi kayo dapat bigyan ng labis-labis o hindi naaangkop na gamot.

Maaari kayong maoperahan kung ang taong nahirang na iyong taga-alaga at ang Kalihim (Secretary) ng Ministry of Health ay sumasang-ayon dito kahit na umaayaw kayo kung ang pagkakaopera niyo ay para naman sa kapakanan niyo.

Maaari ba akong bigyan ng (terapiyang kino-kuryenteng pangkombulsyon) electro convulsive therapy (ECT) nang labag sa aking kalooban?

Oo, magbibigay lamang kung napagpasiyahan ng Tribuna sa Pagrerepaso ng Kalusugang Pangkaisipan sa isang pagdinig na kakailanganin o nababagay ito para sa iyong kaligtasan at kapakanan. May karapatan kayong dumalo sa pagdinig na ito.

Karagdagang impormasyon

Kailangan niyong basahin ang mga katanungan at kasagutan sa ibaba upang malaman ang tungkol sa mga pag-uusisa sa kalusugan sa pag-iisip at kung kailan kayo mananatili sa isang pasilidad ng kasusugan sa pag-iisip nang labag sa iyong kalooban matapos ang pag-uusisa.

Kailan ginaganap ang pag-uusisa sa kalusugang pangkaisipan?

Ang pag-uusisa sa kalusugang pangkaisipan ay dapat isagawa sa lalong madaling panahon kung maaari, pagkatapos magpasyang pananatilihin kayo sa pasilidad nang labag sa iyong kalooban dahil kayo ay may-sakit sa kaisipan.

Ano ang mangyayari sa isang pag-uusisa sa kalusugang pangkaisipan?

Magpapasiya ang Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan kung tunay o hindi na kayo ay may-sakit sa kaisipan.

Kung ang Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan ay nagpasiyang wala kayong sakit sa kaisipan, dapat kayong palabasin sa pasilidad.

Kung nagpasiya ang Tribuna na kayo ay may-sakit sa kaisipan, ang Tribuna ay magpapasya kung ano ang mangyayari sa iyo. Isasaalang-alang nila ang pagpili ng hindi mahigpit na kapaligiran kung saan ang pag-aalaga at paggagamot ay mahusay na maibibigay. Ang Tribuna ay maaaring mag-utos na panatilihin kayo sa pasilidad bilang isang SAPILITANG PASYENTE sa loob ng naitakdang panahon (hindi hihigit sa 3 buwan) o kaya ang Tribuna ay mag-uutos na palabasin kayo sa pasilidad. Kung kayo ay pinalabas, ang Tribuna ay maaaring mag-utos ng paggagamot sa komunidad kung saan magkakaroon kayo ng ilang paggagamot matapos palabasin.

Maaaring antalahin ng Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan ang pag-uusisa nang hanggang sa 14 na araw kung sa palagay nila ay makabubuti ito para sa iyo.

Kung ang Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan ay nag-utos na kayo ay mananatili sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan bilang isang sapilitang pasyente, dapat din na isaalang-alang ng Tribuna kung may kakayahan kayo o wala sa pamamalakad ng iyong mga gawain sa pananalapi. Kung hindi naniniwala ang Tribuna na may kakayahan kayo dito, ang pag-uutos sa pag-aasikaso ng inyong pananalapi ay kailangang gawin ayon sa *Batas sa Pagkakatiwala at Tagapag-alaga ng 2009 NSW Trustee and Guardian Act 2009*.

Ano ang aking mga karapatan sa harap ng isang pag-uusisa sa kalusugang pangkaisipan?

Maaari niyong sabihin sa Tribuna kung ano ang gusto niyo o kaya ay ipasabi ito sa iyong abogado. Maaaring kayong magsuot ng pangkaraniwang damit, matulungan ng isang interpreter at masabihan ang nahirang na tagapag-alaga o iba pang tao na siyang pangunahing tagapag-alaga niyo, mga kamag-anak at kaibigan tungkol sa pag-uusisa. Makapag-aaplay kayo na makita ang iyong mga medikal na ulat.

Ano ang aking mga karapatan sa pag-apela kung ako ay ginawang isang sapilitang pasyente?

Kayo (o ang tagapag-alaga o kaibigan o kamag-anak) ay maaaring humiling sa Tagapamahala sa Paggagamot o sa awtorisadong opisyal na manggagamot na palabasin kayo sa anumang oras. Kung hindi pumayag ang tagapamahala sa paggagamot o awtorisadong opisyal na manggagamot na palabasin kayo o hindi sumagot sa iyong kahilingan sa loob ng tatlong araw na may pasok, kayo (o ang tagapag-alaga o kaibigan o kamag-anak) ay maaaring magsampa ng pag-apela sa Tribuna.

Bibigyan kayo ng isang pabatid na magdedetalye ang inyong mga karapatan sa pag-aapela.

Ano ang mangyayari kung malapit nang matapos ang takdang panahong ini-utos sa akin (na pumasok) bilang isang sapilitang pasyente?

Magrerepaso sa iyong kalagayan ang mga kawaning nanggagamot sa pasilidad bago matapos ang panahon ng kautusan at maaaring palabasin kayo ng pasilidad sa kalusugang pangkaisipan o maaaring mag-aaplay sila sa Tribuna na Nagrerepaso sa Kalusugang Pangkaisipan para sa karagdagang pag-uutos. Dapat kayong palabasin ng Tribuna sa pasilidad ng kalusugang pangkaisipan kung nagpasya itong wala kayong sakit sa kaisipan o sa pakiramdam nila ay may ibang mas nababagay at makatwirang pagkakaalaga.

Sino ang mahihingan ko ng tulong?

Makakahingi kayo ng tulong sa sinumang kawani ng pasilidad, panlipunang tagatulong (social worker), doktor, tagabisitang opisyal (official visitor), pari (chaplain), sariling abogado o sa Serbisyon Tagataguyod sa Kalusugang Pangkaisipan (Mental Health Advocacy Service). Ang telepono ng Serbisyon Tagataguyod sa Kalusugang Pangkaisipan ay: 9745 4277

Maaari ba akong makipagkita sa isang opisyal na tagabisita?

Maaari kayong magtanong sa sinumang kawani ng pasilidad kung maaari kayong makipagkita sa isang opisyal na tagabisita. Ang kawani ang siyang mag-aayos sa pagbisita ng opisyal.

Maaari ko bang hilingin na isang kaibigan o kamag-anak na kumatawan sa akin?

Maaari kayong humirang ng hanggang dalawang tao bilang iyong tagapag-alaga, kasama na ang taong pangunahing tagapag-alaga niyo habang nasa loob kayo ng pasilidad. Ang hinirang na tagapag-alaga o iba pang tao na siya niyong pangunahing tagapag-alaga ay makakahingi ng impormasyon para sa iyo at aabisuhan kung kayo ay pananatilihin sa isang pasilidad, sasailalim sa pag-uusisa ng kalusugang pangkaisipan, ililipat o palalabasin at aabisuhan tungkol sa mga mungkahing natatanging paggagamot sa kalusugang pangkaisipan o mga operasyon. Kayo at ang iyong hinirang na tagapag-alaga o iba pang tao na siya niyong pangunahing tagapag-alaga ay mayroon ding karapatan na mabigyan ng impormasyon tungkol sa mga kasunod na pagkakaalaga kung kayo ay mapalabas na.